

Lähtettäjä: Laukkanen Esa

Lähetetty: 21. marraskuuta 2017 14:48

Vastaanottaja:

Aihe: Iisalmen kaupungin lausunto ns. rajoittamislakien jatkamisesta/ STM 114:00/2017

Iisalmen kaupunki on kutsuttu kuultavaksi HE-luonnoksesta ns. rajoittamislakien velvoitteiden jatkamisesta

Kiitämme mahdollisuudesta lausua em. HE- luonnoksesta ns. rajoittamislain velvoitteiden jatkamisesta.

Rajoituslakien jatkaminen vuodelle on perusteltua koska sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja maakuntauudistuksen on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2020 eli vuotta myöhemmin kuin muutettavaksi ehdotettavia lakeja säädettäessä oli ollut tarkoitus.

Emme kuitenkaan näe perusteita tämän rajoittamisesta annetun lain mukaisten sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamista koskevien ulkoistamissopimusten ja merkittävien rakennusinvestoinneille ehdotettujen ehtojen kiristämistä. Katsomme, että tällä hetkellä voimassa olevan lain rajoitukset ovat riittävät. Tässä yhteydessä on huomattava, että tehdyt sote-palvelujen ulkoistamiset ja vireillä olevien ulkoistamisen lähtökohtana on ollut seudun sote-palvelujen palvelutason turvaaminen tulevassa maakunnassa. Ulkoistamispainetta ovat lisänneet jo hyväksytyt lakiuudistukset kuten ns. päivystysasetus ja mahdollisesti vuonna 2020 voimaan tulevat sote- ja maakuntauudistukseen liittyvät ongelmat, jotka näkyvät voimakkaimmin erityisesti seutukaupungeissa, joissa toimii erikoissairaanhoidon yksiköt ja joita ollaan uudella lainsäädännöllä määrätietoisesti ajamassa alas. Sote-palveluiden ulkoistamiset on nähty monissa seutukaupungeissa viimeisenä mahdollisuutena turvata palvelut. Nyt tällä rajoittamislain kiristämällä ollaan paikkaamassa muun sote-lainsäädännön epäonnistumista.

Seuraavassa esitämme tarkemmat perustelut:

1. Laki kunta- ja palvelurakennemuutoksessa annetun lain eräiden velvoitteiden soveltamisesta

Iisalmissa toimii neljän kunnan muodostama Paras-lain mukainen Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä. Yhtymän toiminta alkuvaiheuksien jälkeen vastaa hyvin seudun palvelutarpeeseen. Kuntayhtymän alueella on käynnissä valinnanvapaus-kokeilu, joka on alueella koettu hyväksi, erityisesti perusterveydenhuollossa lääkärille pääsy on helpottunut. Rajoituslakiin kuuluva tavoite varmistaa perustettujen yhteistoiminta-alueiden toiminnan jatkuminen siihen saakka, kunnes perustettavat uudet sote-palveluiden järjestämistä vastuussa olevat organisaatiot aloittavat toimintansa, on Iisalmen kaupungin näkökulmasta perusteltu. Yhteistoiminta alueen purkaminen tässä vaiheessa johtaisi kuntalaisten kannalta arvaamattomiin seurauksiin. Tässä yhteydessä tulisi harkita, että tässä nyt valmisteilla olevassa rajoituslaissa ei Paras-lain yhteistoimintavelvoitteen jatkamista sidottaisi tiettyyn vuoteen, vaan säädösteksti muotoiltaisiin niin, että yhteistoimintavelvoite jatkuu toistaiseksi siihen asti kunnes järjestämisvastuu siirtyy maakunnille.

2. Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusinvestoinnit

Valtiolla näyttää olevan huolena, että kunnat ja kuntayhtymät käynnistävät investointeja aiempaa herkemmin, koska niiden lopullisina maksajina tulisivat olemaan kuntien sijasta maakunnat ja viime kädessä valtio. Tosiasia on kuitenkin, että lopullisen rahoitusvastuun kantavat kunnat tai kuntayhtymät. Maakunnan velvollisuus on vuokrata ko. tiloja rajoittuu neljään vuoteen. Tästä näkökulmasta katsoen huoli yli-investoinneista on turha. Nykyisen lain mukainen investointilupakäytäntö on kuitenkin tehostanut kuntien ja kuntayhtymien rakennushankkeiden vaikuttavuusarvioita ja näin varmistanut, että tehdyt investoinnit ovat olleet kaikilta osin perusteltuja. Emme näe kuitenkaan perusteita nykyisen käytännön tiukentamiseen. Tulisi myös harkita voitaisiinko investointiluvan käsittely antaminen siirtää väliaikaiselle maakuntahallinnolle, koska maakunta-tasolla on paremmin tiedossa sopiiko investointi maakunnan palvelutarpeeseen.

3. Vuokra- ja käyttöoikeussopimukset

Meidän alueellamme solmituissa vuokra- ja käyttöoikeussopimuksissa on sellaiset sopimusehdot, että ne eivät tule ole olemaan ongelma, mikäli maakunta aloittaa toimintansa 2020. Hyvään sopimushallintaa kuuluu mielestämme huolehtia omistajan olipa se sitten kunta tai valtio sopimusten purkamisesta kohtuullisessa määrääjasta. Iisalmen näkökulmasta tämä rajoittamislakiin liittyvä kohta on tarpeeton.

4. Palvelujen hankintasopimukset

Muutamit kunnat ja kuntayhtymät ovat tehneet merkittäviä sote-palveluita koskevia ulkoistamissopimuksia. Myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymä on tehnyt leikkaustoimintaa koskevan ulkoistamissopimuksen. Ulkoistaminen nähtiin alueellamme viimeisenä keinoja turvata leikkaustoiminta. Hankintasopimuksessa on huomioitu mahdollisuus irtisanomiseen toimeksiantajan vaihtuessa. Hyvään sopimushallintaa kuuluu irtisanomisehdoista sopiminen. Ymmärrettävää on, että todella pitkissä sopimuksissa, joissa ei ole erillistä irtisanomisehtoa voi olla kysymys jo muusta kuin kuntalaisten palvelujen tuottamisesta. Kohtuuttomien sopimusehtojen estämiseksi voi nyt lausunnolla oleva laki olla perusteltu.

Yhteenvetona on todettava, että tämän rajoittamislain säätämisen tarve kertoo siitä, että sote- ja maakuntauudistuksen valmistelu ja muu erityisesti terveydenhuollon lainsäädännön valmisteluun ja täytäntöönpanoon ei kaikissa kunnissa luoteta ja on jouduttu muiden vaihtoehtojen puutteessa turvautumaan ulkoistamisratkaisuun, jotka saattavat valtion näkökulmasta näyttäytyä osaoptimointia, mutta todellisuudessa tarkoituksena on kuntalaisten palvelun turvaaminen.

Yhteistyöterveisin

Esa Laukkanen
Hallintojohtaja
Elinvoima- ja konsernipalvelut
Iisalmen Kaupunki
PI 10 74100 Iisalmi
puh. 0400-771092